

త్రుకామచంద్ర సహాయము.

భక్తవత్సల శతకము.

సూటాల కామేశ్వరమ్మగారిచే

రచింపబడి

వంశూరి రామారావుగారిచే

సరిచూపబడినది

భీమవరం.

మొదటిపూర్వు 500 ప్రతులు.

కళానిధి ముద్రాక్షరశాల,

భీమవరం.

1933.

వెల 0—2—0.

,

.

మ న వి

అద్యులారా!

ఈ చిన్ని పాత్రమునందలి పద్యములు, తీరికగల వేళల నప్పుడప్పుడు రచించియుంటిని. అవ్యాజకృపాపా ధోధియగు నవ్వేళ నెడల కృతజ్ఞత చూపుటకిదియ య వకాశమని యా పఠాత్పరు గీర్తించి, “చంద్రశేఖర నూలిపోగ” ను క్రమమున రచింప పూనితినేగాని, సా రస్వతాభివృద్ధికిగాని, భాషాసేవకుగాని, పనిగొనగాదు లక్షణము పూర్తిగ నెఱుంగని కతమున నా యీసాహ సపువ్రాతల చాల తప్పులుండవచ్చును.

కాని, నా మేలుగోరి, శ్రీ విజ్ఞానమభివృద్ధిచేయు టకు దీక్షవహించిన శ్రీ రాయసం వెంకటశివుడు M.A. L.T. గారు, దీనిని సావధానముగ చిత్తగించి, యచ్చొ త్తింప ప్రోత్సహించిరి. ఈ విషయమున వారికెదురా డుట యనుచితమని యియ్యకొంటిని. నే నీపుస్తకమును చాలకాలముక్రితమే పూర్తిగావించియుండియు ప్రియ రింప నిష్ఠములేనందున యింతవర కాలస్యముచేసియుం టిని. నాకు హృదయపూర్వక ప్రోత్సాహ మొసగిన ఓ వెంకటశివుడు గారికిని, సోదరీమణులకును కృతజ్ఞతావందన ములర్పించుదాన.

ఇట్లు, విద్యార్థి ధేయరాలు,
గూటాల కామేశ్వరమ్మ.

శ్రీకృష్ణ పరబ్రహ్మణే నమః.

శుభమస్తు.

శ్రీకృష్ణ పరబ్రహ్మణే నమః.

భక్తవత్సల శతకము.

ఉ॥ ఓకరనిత్యనిర్మలవి చిత్రచరిత్రదయాంబురాశి తే
జోకరలోకపావన యహో! పరమేశ్వరముక్తిదాతపు
ణ్యాకరచిద్విలాసభవ! పరసుధీనుత సచ్చిదాత్మకా
నీకునమస్కరింతునను! నెమ్మినిగావగభక్తవత్సలా 1

ఉ॥ శ్రీకర దీనరక్షక వి । శేషదయామతి నెల్లజీవులన్
సాకుమహాత్మమోదయుత! సర్వజగంబులటోచుదేవని
న్నేకమనంబుతోగొలుతు । హెచ్చగుజ్ఞానమునిచ్చి
నీవునా

వాకుననిల్వవేయఘని । వారణ యీశ్వర ॥ భ॥ 2

ఉ॥ ఓకర దుష్టసంహరణ । శిష్టజనాదరింపజేయును
శ్లోక యనంత సర్వమును । జూచుచు రూపములేక
యుండిము (గా

ల్లోకములేలునిన్నుమదిలోదలపోసిచూడంబునొందఁ
నాకెపుడీవుబుద్ధినిడి నామొరలన్నిభక్తవత్సలా॥ 3

ఉ॥ నిర్మలనామ సద్గుణము । ఊనిరుపద్రవ నిర్వికారదు
 మ్మర్మవిదూరపద్యశత । కంబురచించిముగించినీకు నే
 బేర్చినిసత్తుము తైముల । పేరుగల్గెకొని వేగనాకునీ
 మర్మములెల్ల దేటపడు । మార్గముజూపుము ॥భ॥ 4

ఉ॥ బాలలుపల్కు పల్కులకు । బండితులెంతయుగేలి
 సేయకే

చాలముదంబుతోవినెడు । నాశ్వునజూచుచునిం
 దుదప్పులన్

మేలుగదిద్దికోవిదులు । మేకొనినన్ను తమింప
 మొక్కెదన్

వ్రాలిపదద్యయబుపయి । భక్తినివారికి ॥భ॥ 5

చ॥ పనిగొనిమున్న నేకధలవాసియెఱుంగను నేకవిత్వల
 తుణములుసూడ లేదుశత । కంబురచింపగబుద్ధిపుట్టియీ
 పనికిపుడంజువైచితిని । పండితులారసిదీనిదోషముల్
 గనినవరింపవేడెదను । గల్గెపనాశన భక్తవత్సలా॥ 6

ఉ॥ ముద్దులుగుల్కునట్టిపద । ముల్ గుమిగూడిన పద్య
 కావ్యముల్

తద్దయువేడ్కతోజరుపు ధన్యులదీనిపఠించినవ్వియే
 పొద్దునుగేలిసేతురని । ముఖ్యముగాదలపోసియైననీ
 సుద్దులుకాన పాతసిలు । చున్జతగూర్చెద ॥భ॥ 7

ఉ॥ పేదకు భూమిద్రోవ్యధన । పేటిబయల్పడురీతి నెండచే
 వేదననొందినీరుగన । వే చినవానికిముందుగా దటా
 కోదక మేకనంబడుచు । నున్నవిధంబున నజ్ఞురాలనే
 నీదుపదాబ్జమల్లొలుచు । నేర్పెటులబ్బునోయంచు
 నుండనో

వేదవిదుండప్రాప్తమయి । వేసటదీతెను॥ భ॥ 8

ఉ॥ నానుడులందుడప్పులుఘనంబుగనుండిననీదుసత్త ధా
 పానముతీపితగ్గిమరి । పాడయిపోవునె తేనెవట్టులన్
 మ్రానుననుండుయీగలుగ్గి । మంబుగబీల్చివిషంబు
 గొక్కినన్

తేనెకుదగ్గునేరుచిమ । దిన్దలపోయగభక్తవత్సలా॥9

ఉ॥ ఎవ్వరునవ్వుచుండిననికెవ్వరు హేళన సేయుచుండినన్
 ఎవ్వగునిందమోపినమ । తెవ్వరునాపయినేరమెంచినన్
 ఎవ్వరుకోపగించినమ । హిన్ భవదీయసహాయమున్నజా
 లిన్వసుధన్ భయంబుబడ । నేటికిజెప్పమ॥భ॥ 10

చ॥ శరణుదయాంతరంగనువి । చారణసద్గణభూష యీ
 శరణుమహానుభావయతి । శాంతపరాత్పర (శ్వరా
 సజ్జనప్రియా

శరణుసదాత్మసర్వమయ । సత్యనిధీనుకవీద్రసన్నతా
 శరణునిరీహ పుణ్యపురుషా । నిరుపాధిక ॥భ॥ 11

చ॥ ప్రకటితశక్తి నీజగము! భవ్యముగా సృజించి ప్రాణుల
 నొక సమస్తేమగల్గి కడు! మెప్పుగ జూచుచునుండు దేవనే
 నిశపరిశుద్ధురాలనయి! నీమహిమా హృతచర్యలెంచిమా
 నకనిను సమ్మియుండునటు! నన్ను నొనర్చుము॥ భ॥ 12

ఉ॥ సృష్టిని సత్పదార్థములఁ జిత్రముగా నమరించి యెల్ల నా
 స్వముతో భుజింపఁడగు! నింద్రియశక్తి నొసంగినావు వి
 స్పష్టముగా నునీ మహిమ! సాటుచునుండును దేని
 జూచినన్

దృష్టిజనించినిన్ను గన! దోచుగ దే మది ॥ భ॥ 13

చ॥ బహువిధ భూజపత్రములు ! బండులు పువ్వులు గూ
 రగాయలున్

గుహలు సముద్రముల్ తరులు! కొండలు దోటలు
 పంటభూములున్

గహసము లేళ్లు దుంపలును! గల్పన జేసి ప్రజాశిషేలుకై
 యహహ భవత్ప్రభావముల! సంతటజమ్మెడు॥ భ॥ 14

ఉ॥ ఎన్నె విచిత్రజాతువుల ! నెల్లెడల న్నలిగించినావు మా
 కన్నివిధాల నవ్వి తగు! నట్టి పనుల్ పొనరింతు వందులో
 గొన్ని విశేషక్షీరమును ! గొన్ని శృతంబును నిచ్చు
 గొన్ని భరించి మోయుమము! గొన్ని (వీవుపై

ధరిత్రిని దున్ను ధాన్యము

త్వన్నులు విచ్చి పండితుడ! వేదనదీర్చును॥ భ॥ 15

చ॥ సిరులుగృహములు త్తములు సేహితులాపులు
వస్తుసాతతుల్

పరిజనముల్ తనూభవులు బంధులుసోదర సోదరీమణుల్
గురువులుతల్లిదండ్రులను గూర్చిప్రియంబున బెంచునిన్న
దా మరచిచరింపగాదగునె మానవ జాతికి॥ భ॥ 16

ఉ॥ పక్షులగానముల్ చెవుల పాటుటయునగనంబునంటిన
ద్వైతములెల్ల వేనల పించిసుఖంబొనరించుటల్ జగ
ద్రక్ష్యమస్త సస్యములు ధారుణిపంసుచునుంటజూడనీ
శిక్షయొకంతతప్పదువి చిత్తముతల్పంగ॥ భ॥ 17

చ॥ కనకమువెండివజ్రములు గారుడమ్మకరతనాలుగాకకం
చునుదగరంబునిత్త డినిజోద్యముగానిలయందు బెట్టినీ
వనయముజ్యోతిరూపమున నన్నిటియూదువసించి
నావుని

ననుటకుజ్ఞాన తేజమను । గన్నులు లేవటలుండనీమహా
త్తునుగొనియాడియైనమది తుష్టినిజెందము॥ భ॥ 18

ఉ॥ భానుడుగుగ్రికు వేళనలు పక్కలజీకటిగ్రమ్మునంతలో
నేనడు రేయియందునభ మెల్ల వెలుంగగ జేయచంద్రునిన్
మానుగనుండుజక్కలను । మాకొంకంపిభవత్క్రియ
ల్పదా, జ్ఞానమయుండచూ పెదవుసర్వజనానికి॥ భ॥ 19

ఉ॥ పొగ్గిద్దననిద్రలేచుటకు మున్నెరవిన్ బయికంపియం
ధతన్

దిద్దిజనాళిశుభ్రతకు! దీర్ఘమునిచ్చుచునర్హకృత్యముల్
 నద్దంగవంటకున్దగిన । సాధనజెప్పిభుజింపబెట్టియా
 పద్దశబాపుచుండునిను! బ్రార్థనసేయకయెట్లుగూర్చిబల్
 నుద్దులనాడిసంచరిలు! చున్ జెడిపోదుము॥ భ॥ 20

చ॥ మనుజులుకాలపద్దతులమార్చిపరార్థపరత్వమూనియే
 పనిదలపెట్టిచేసినను! వన్నియకెక్కినదానితత్ఫలం
 బునకు సహాయమివపడి! బుద్ధిబలంబునునేర్పు
 నిచ్చిపూ
 ర్తినినొనరించినీకరుణ! తెల్పుదువారికి॥ భ॥ 21

చ॥ సకలసుఖబుతోబ్రతుక । జాలుదుమేయిటునీవు
 లేనిచో
 నొకయడుగైననెత్తగల! యోపికయుండునెనీదు
 పోషణం
 బకట విచిత్రమైజనుల! నాదరిదాబ్రతికించుఁగానితీ
 వికిదగుభోజనంబిడని! వేళనశింపదె భక్తవత్సలా॥ 22

చ॥ జలమును సూర్యచంద్రులను! జల్లనిగాలిని నిల్వభూ
 మినిన్

విలసితమైనమిన్నునతి! వింతలుగులె్కడుతారకావళిన్
 విలువఫలంబులగ్నియును! బృథ్వినిసేవుదయింపజేసి జీ
 వులదయతోడనేమరక! పోషణజేసెమనిన్నుదుర్బనుల్
 దెలిసినుతింపలేరుగద! తెల్లనిలేమిని ॥ భ॥ 23

ఉ॥ సర్వజనాంతరంగమున సత్యముదప్పకుండంచుదేవునిన్
మర్వక సన్నియుక్త మగు మార్గమున బడిపోవుడంచుదు
ర్గర్వముగోప మీర్ష్యయును ఖండిన జేసి ప్రశాంతమూ
ర్తులై॥

యుర్వినిగీర్తిగాంచుడని నొప్పువాసెదు॥భ॥ 24
చ॥ కుమతులు దుర్మదాంధులును గూరులు దారుణ
పాపకర్ములున్॥

క్షమ గడదోయుకూళలును జారులు చోరులు
దుర్వివాదకుల్

దమమదిశాసనంబు విధిదప్పి చరించియు ఘోరమైనదుః
ఖములను బొంది నిందలధి కంబుగ నొందరై॥భ॥ 25

చ॥ సదయులు సద్విచారులును సత్యపరాయణులాత్మ
వేత్తలా

పదలొక వేళ వచ్చినను శ్వాసములనను నేన్దలట్లదా
మదరిక భక్తియోగమున నన్నిటనాగి దహింపజే
యుచున్॥

దునకుగృతార్థులైకనరై తుష్టిచిముక్తిని॥భ॥ 26
ఉ॥ ఈమహిగల్గుధర్మముల కెంతయునద్భుతమయ్యెనా
మదిన్॥

సామిభవత్ప్రసాదమచి చాటుచునుండును దేనిజూచినన్
గాముకులైనదుర్మతులు గానంగ లేక భవత్ప్రసాదమ
య్యోమృగజాతిచందమున నుండినశింతురు॥భ॥ 27

ఉ॥ తియ్యనినీరుజూచిననుదీరగురంగులపూలుచూచినన్
 ఇయ్యలనెండ వెన్నెలల కింపగుకాంతులగాంచుచుంజి
 జయ్యనవీచువాయువును సత్యముగాబరికించి (నన్
 చూడన్)

యయ్యభవద్విలాసమని యాత్మనుదోచెడు ॥భ॥ 28
 ఉ॥ ఇంచుకనీవిలాసముల । కేనుదలంచి వివేకమొప్పనా
 సంచితకర్మలనైలసి సత్వరదుగ్రింపుచునిన్నభక్తిబూ
 జించితరింపనైతినని జంతవహించుచుసత్యమార్గమూ
 హించిగ్రిహించిబాగుపడు తెన్నటికోగద॥భ॥ 29

చ॥ పుకమినిమానవత్వమునబుట్టినదాని ఫలబునీకృష్ణ
 బడసిసమస్తధర్మముల పద్ధతిగ్ననిపాపవృత్తిచే
 జెడకవృథాప్రసంగములు సేయక జన్మతరించుచింతలో
 బడికడ తేరుటేనుగుణ వంతులకృత్యము॥భ॥ 30

ఉ॥ సత్యపరాయణావరద సజ్జనపక్షమునీద్రోయోగిసం
 స్తుత్యయనేకరూపభవదూరనిరామయసామిపాపరా
 హిత్యయమోఘశోననమ హేత్వరయంచభజతు
 సన్నదు

మృత్యుములంటకుండుటకు గేవలభక్తిని ॥భ॥ 31.
 చ॥ నెలతనుమందురాలనిను నిండుమనంబుననిల్పశక్యమే
 తలచినతోడనేజుల । ధన్యులజేయుముకుండనీవునా
 పలుకులునాదరంబునను బాయనిప్రీతిని నాలకించినన్
 గొలిచితరించువాడినొక గూర్చుము వేమరు॥భ॥ 32

ఉ॥ భూజనకల్పకంబయిన బుణ్యుడనీగుణమధ్యసించినా
నైజగుణంబుఁ ద్దుకొనఁ నావశమింతయుగాకయెప్పునీ
బూజలొనిర్వచాలకప్రభూక్షణభోగములందుజక్కినీ
తేజముగాంచిమోదమునఁ జేలకపోతిని ॥ ఛ॥ 33

ఉ॥ పాహినిరంజనాననునఁ పారకృపామతిజూచుచుండినా
తైహికభోగజాలములఁ యందుబ్రీయంబునడంచినీ
తినిఁ నాహసధైర్యశౌర్యములఁ పంలేనమీయగనీవె
గానినీఁ జేహికిదిక్కువేతెకలదేఁ ధరలోపల ॥ ఛ॥ 34

చ॥ నిలువదు దేవనామనము ॥ నిశ్చలమైత్రుటికాలమేని
యున్ దలపదుపాపపుణ్యములదారియిదేయనినించు
కేనియున్ దెలియదునీదుశాననము ॥ దివ్యతరంబని
యాత్మయందుదాఁ కొలువదునీదుపూజ్యమగుకూర్మి
పదంబులుఁ ఛ॥ 35

ఉ॥ అంతటనిందితేజరిలుఁ చాద్దులరక్షణసేయునట్టివే
దాంతిని నిన్నెఱుంగుటకు ॥ దధ్యముగామునివర్యు
లెందరోవింతగునీదుచర్యవెదఁ వేమఱుంల్పియభీష్టసిద్ధి
దాఁ మెంతయునొందరంచవగఁ నింతిశక్యమే ఛ॥ 36

ఉ॥ ఇట్టిదియుక్తమార్గమని ॥ యెంచుచుగర్వమడంచిత్రో
ధునిఁ బట్టిహతంబుజేసీయరి ॥ వర్గములదొగద్రొక్క
తేకనేబుట్టితిమూఢురాలనయిఁ భూమికిభారతరంబుగా
గనాఁ కెట్టినుబుద్ధినిచ్చిదయఁ నేలెదవోగదెభక్తవత్సలా37

ఉ॥ హా! షరమేశ! నిత్యమును । హత్మనుబోధలమీటి
యెన్నియో।

పాపపుచింతలకడగిలి । వంతనుబొందిగొనిభక్తితో
నీచదనేవలోదవిలి । నిత్యనుఖంబులనొందనైతిని

తాపములెల్లబాపినను । దప్పక కావవెభక్త వత్సలాకిరి

ఉ॥ ఉర్వినుఖంబులనగ్గరిగి । యుత్తమచర్యలజ్ఞానలేకదు
గర్వమునొందిభర్మవిధి । గన్నులగానకనజ్జరాలనై
దుర్వసాప్రేమబాధమున । దూరినినున్ స్మరియింప
నైతి నో సర్వవియంత్రకుత్సితము । జంపిదయన్లనుభ॥ 39

ఉ॥ చెప్పుగలేచునాచెడుగు । చేతలసంఖ్యముగాగనుండెన
న్నెప్పుడుట్టుటిమోహలతానీడ్చుచుబుద్ధినిమృచ్చచింతలో
దిగ్విమనీషదస్మరణ । దిక్కునజేరగనీవువానినిన్
దెప్పునదుగించినిన్గొలుచు । రెవ్వినొసంగుమి భ॥ 40

ఉ॥ కల్లలనాడిచింతిలక । కానిపనుల్దలపోయుచుండినా
యుల్లముశుద్ధిజేసికొను । నూహనెఱుంగకయింతకాల
మున్ జెల్లగమందురాలనయి । చేటులనొందితిగానవే
గనో చల్లనితండ్రినామదిని । సత్యమునాటవె ॥ భ॥ 41

ఉ॥ హాకరుణాస్వరూపనిను । హర్షముతోగనిసన్నుతింపకే
నీకలిమాయలోమునిగి । యిండుకజ్ఞానమునొందవేకపల్
పోకలబోయియీతనుపుభూమినిశాశ్వతమంచునెంతునే
నేకరణిన్ భవత్పరము । లేర్పడగాంతునె భ॥ 42

ఉ॥ ఐహికనృత్తులౌతయబ్రా యాసముగానరికట్టినన్నను
త్యాహముతోడనద్విధుల సల్పగనీకసతమ్ముడుప్రహా
యాహాలయందుజ్జితమును దోయుచునుండును
వీనబట్టికీ ।

వేహరియింపజేసివాది వీడకనిల్పుముభక్తవత్సలా 43

చ॥ ఉదయములేచిరాత్రినిబ । రుండునమేతమొకింతనా
త్మలో ।

గుదిరికలేకమూఢులను గూడుచుగాలమువ్యర్థపుచ్చినీ
సదమలదివ్యనామమధు । సారముగోలగ్నలేదీకైనా
హృదయమనీమతంబరసి యేపెడగారులుపోకయుండున
త్పదపినొందునట్టినరు పాయముజూపుము భ॥ 44

ఉ॥ బాగుగనద్విధుల్ నుల పట్టకపోగుచునైహికంబుతా
భోగములొందనిచ్చగలబుద్ధివహించినమదురాలనే
నేగితినిర్మూత్వమున నింపగునీచరితాశ్చుతాబుధి
దోగియభేద్యునొందుదునా దోచదుడెప్పవె భ॥ 45

ఉ॥ దాసములున్ వ్రతంబులును దగ్ధయు జేసితిరింపనాదరిన్
గానగరాదుద్రవ్యమధా కంబుగయూత్రిలకేగిపుణ్యమే
మేనిగదింతమన్నబల హీనతచేదిరుగెగజాలన
జ్ఞానినిగప్రముల్ పడగజాలనినున్దొనియాడుచుండునో
దీనశరణ్యనీధికి దీసిదయంగను భక్తవత్సలా 46

ఉ॥ కాయమువ్యాధిపుట్టలకుగన్నగృహంబుగనుండనిత్య
ము॥ ల్పాయువుగాగజీవితపు॥ నానలుమండయిడాగు
రింగగా॥ నేయవివేకపాశమున నిక్కిబయల్ పడచేతగాకనీ
సాయముగోరివచ్చితిని, చయ్యననానుడులాలకించినన్
బాయకయాయసాధ్యమగు॥ బంధమునిప్పుముధ॥ 47

ఉ॥ నీకృపవల్లబంధములు॥ నిర్కముగా దెగిరాలిపోవ, నే
నేకమనస్కురాలనయి॥ యేమికోరంతలులేకసజ్జనా
నీకముగూడినస్విధుల॥ నేర్పించలింపక మెల్లమెల్లగా
బ్రాకుచుస్వచ్ఛమాగతి॥ వత్తుముదంబున ధ॥ 48

ఉ॥ మేనికివ్యాధిసోకియము॥ మృత్యుముభింబునకీడ్వదీననై
హీనతజెందువేళపరు॥ లేనునగుంజెడువేళబాధచే
బ్రాణముపోవసిద్ధమము॥ బంధువుశ్రద్దుచుగర్హవేళనీ
ధ్యానముసేయశక్యమెన॥ దావినుమిప్పుడెసేతువుణ్య
నం ధామహాత్మధవ్యగుణ॥ ధామనిండ్రియధ॥ 49

ఉ॥ ధీర! పురాణపూరుషను॥ ధీనుత! దుర్జనశిక్ష! యాత్మనం
చార! జగద్విలక్షణ! పృ॥ శాంత! మహేశ్వర! నిర్గు
ణ! నిరాకార! వికారదూర! జన! కా॥ నినునిత్యము
వన్నుతింతునా॥ నేరములెల్లపైచినను॥ నిందుకృపన్గనముధ॥ 50

ఉ॥ అయ్యయో! వేఱుయోచనము॥ లడ్డమువచ్చిధవత్స

దాబ్జములే

వెయ్యివిధాలగొల్పుటకు బ్రీతినియత్నమునయు వేళలో
జయ్యనబాడుజేసిచెడు। సంఘతిజ్ఞప్తికిదెచ్చువానినే
నయ్యెడనున్నపైకొనిదహింపఁగఱ్ఱానమహిగ్నినీయనో
యయ్యనమస్కరింతునిక। నైవనోసంగుము ఛ॥ 51

ఉ॥ సంతసమిచ్చుదేవ! శ్రజ! సౌఖ్యమునొందనొనర్చు
దేవ! యోచింతలబావుదేవ! బహు! చిత్రముగానటి
యించు దేవ! మే!

లెంతయుఁగూర్చుదేవ! భజ! యించినభక్తులబోచుదే
వ! నేనెంతసిగొల్తుదేవ! నిను। నెల్లపుఘటమది ఛ॥ 52

చ॥ వివిగమంచిత్రగంధములు। విప్పిపఠించెడుశాంతమూ
ర్తులు। బరులకునైకృతుత్సలుపు। పండితులున్సుగు
ణప్రకాశులున్।

నిరతముచిత్తమందునిను। నిల్పినుతింపఁగ లేరనంగని
న్నరయఁగనాతరంబగునె! హ! యడియానయెఛ॥ 53

ఉ॥ ధాత్రినిభక్తవర్యులుసె। దామదియోచనజేసిచెట్టుపై
బత్రమురాలునట్టుతమ! పాపపుదేహమురాలునంచునిన్
స్తోత్రముజేసియక్తిగను। సూర్యమెఱుంగుదురట్లునన్నున
త్సార్యగజేయవేడెదము! దంబున నిత్యము ఛ॥ 54

చ॥ విమలచరిత్రయెంతటిప। విశ్రతనొందిన శిష్టఁడైనన
క్రమముగమాయలోబడుచు! గల్గెవపుత్తినిబావలేకసి
మమువిడిమోసపోయితన! మందతకుఁబరితాపముం

దియోనమయమునందునీచరణ నన్నిధిజేసినానను
చిమాగ్రమునకుజీ త లేనిచెమకొన్నికేగతి భ॥ 56

ఉ॥ అంధులకద్దమేలనెలగూడ్రుభక్తసంపర్కలేలసం
బంధములేలనై గులకు । బాపులకాశ్చవిచారమొన
ద్ద్రంధములేలమూఢులకు । గానకలబ్బులకేలయి టని
ర్బంధములేలనొకటి । భక్త్యధాత్రాణంబులుగ్గ
ర్వాంధులకేల కావలయు । వాస్తవమొలచగ భ॥ 56

చ॥ కుటలులునజ్జనానిని । కోకమ పెంచుకొన్నట్లు బా
పుటకుననకయన్నములు । మౌగుని చేసివృష్టమిచ్చి
చిహ్నులుటమగునిచమె వినని । గల్గెమృత్యునిజం
బుగాను నొప్పటికయినట్లయ్యెను । భాగమునీవు

విహించు పాదన

కిటమలడంచికూర్చులను । భండనమేయును భ॥ 57

చ॥ నుజనుడు క్షీణ పాదాలము । జొచ్చునించిన గీతికా
గాంచినిభజనమునెల్లకేళలను । భక్తిరొచ్చునావీలవం
తుడై నిజమగుహాయి నొ దుచును । నీకృపకన్యడగా
దెనుమృత్యు

నజనుడుపుట్టనత్కులము । పర్థముచెందెకానస్కంధ
నౌజనుఘనాబుగాకొలము । నన్నియలుడునెభ॥ 58

- చ॥ మలినులుచామరత్వమునమాకిమాటికిజిక్కిమాయ
 యెడలియగలేకసజ్జనులుదెల్పెనుసద్వచనార్థమిర్వ
 చేగలకవహించివారలనుగారణమితయులేకతోట్టరే
 యిలగలమూఢచిత్తునకు'యి'యకబుద్ధివిజెప్పిజ్ఞానిగా
 మలహదసాధ్యమానెయినా మూనునకైనను భ॥ 59
- చ॥ అతణితశక్తిచేబువిని | సంతమొనర్చగవచ్చుకోగికిన్
 దగిసలునంటినుందిమచుదప్పుకరోగముమాన్వవచ్చునే
 పగిదినినైచిస్థగుని | బాత్రతబొందగవచ్చుగాని యి
 జగతినిమూర్ఖమూపుని సాధుమనస్కునిజేయదుర్గ
 భ॥ బగుగదయెంతసాధకుని కైనదలంపగ భ॥ 60
- ఉ॥ నీవయినృస్థినిల్పుకొని నీగుణవణనసల్పిసల్పినీ
 ప్రాపకమునగించుబ్రజ | పాలిటనీనిభవంపుహూపమో
 హకోపరమేశకానంబడి | యుల్లముచల్లదనంబునొంది
 యెంతేపరమాగృతంబుజన్మించినుఖంపరెభ॥ 61
- ఉ॥ భర్తులపాపజాలములు పాటంగదోలుచు ముక్తినొంద
 గా'యుక్తినిబోధనేతుననియుత్తములందలుదెల్పువించు
 నా'సక్తియుభక్తియుంగలిగి | సామినినుస్థజయింపుచుం
 దునీరక్తినిజూపినన్నికను | రక్షణజేయుము భ॥ 62
- ఉ॥ ముజ్జగముల్కృపాంబునిధి | ముగ్ధగజేసినసాధుపోషనే
 సజ్జనమైత్రిజేయుచును | సద్వినియోగముజేసికాలము

యొజ్జలుడెల్పునీతివిడ। కుండనదాచరియింపజ్జెసిసీ
పజ్జనుజేర్పుకొమ్మినను! సాపవిమోచన భ॥ 63

చ॥ అవనినిగల్గుపూరుషులనన్నలరీతినినాత్మనెంచియున్
గువలయమందునంగల। గూర్చినినక్కలబోలెనెంచి
యూ॥ ప్రివిమలభక్తితోవిభుని। బాయకభక్తినిసేవ
జేసినిక॥ నవినయమొప్పవేడగల। సాధనదెల్పుము
భక్తవత్సలా॥ 64

ఉ॥ నావయిదుష్టలెంతయుమ! సంబునగల్గవమూనియూ
రతే॥ కోపమునొందితిట్టినను। గుండకనామదిన్ల వేళ
లం॥ దోషికదాల్చివారలకు। నోరిమిగల్గహితంబుజెప్పి
ము॥ కోపముదీర్పశాంతమిడకోరెడవేమరు భ॥ 65

చ॥ నిరతముజెడ్డమాటలను। నేనికనాడకశాంతురాలనై
ధరగలయుత్తమాంగనల॥ చాలిమియున్నతిభక్తియున్
నదా॥ గురిగనునాత్మనిల్పుచున। కుంతితచిత్తముగల్గి
నిన్ను నేమరకతలంచుబుద్ధిపల॥ మాతొనగంగదభ॥ 66

చ॥ ఎపుడుమదీయనేత్రములు। నీదుచరిత్రముజూడజిహ్వ
నిన్॥ జపమొనరింపగర్లములు। చక్కనిసీకధలాలకిం
పమో॥ ఓపదవిఁగోరిహస్తములు॥ సాధకకమానలు
పూజసేయగా॥ గృహనుననుగ్రహింపఁగదె॥ కీర్తికవి
భూషణ భక్తవత్సలా॥ 67

ఉ॥ పోషణజేయతంజ్ఞినయిబుద్ధులనేర్పంగనొజ్జవాచసం
తోషముగూర్పంగంజెలియు । దుఃఖముబాపంగజ్ఞాని
హేచుస । ద్భాషలునేర్పించుటకు । బాగుగదల్లియు
నైబిరాసనా । దోషములెల్ల బాపంగదె । దోషనివా
రణ భక్తవత్సలా॥ 68

చ॥ అనయముశాంతవృత్తిజను । లందరియందుననేక బాప
ముక్ । వినయమునోర్పునొప్పిదము । విద్యయుసత్సహ
వాసముక్ ధృతిన్ । ఘనమగుసత్యమున్దయయు । గ
ల్లనాకికజానమియ్యవే । యనువుగజ్జనావళుల । నాప
దబాపెడు భక్తవత్సలా॥ 69

ఉ॥ లోభునిబట్టిచంపిమది । పోగలకల్మషయెల్ల దుగించినే ।
సీభువినొందువాతకావిన । కేకీజుకకమత్సరబునా
నాభచబుధములే దొలచి । నన్బోళుద్ధినొసర్చుకొంట
కై । నేభజియింపుచుంటినిను । నెమ్మచమందునభ॥ 70

ఉ॥ మానకయెల్లబంధువుల । మన్ననజేయుచువారివల్లస
న్మానమునొందియార్హ్యతేను । మాపీసతంబునుశీలురాల
నై । మానసమందునతనము । మైకొనిసత్యముదప్ప
కుండను । జ్ఞానమునొందుసాధనము । జయ్యసజ్జాపు
ము భక్తవత్సలా॥ 71.

ఉ॥ పంతముతోవిచారములు । పట్టిగుభౌలునమిక్కుటం
బుగా । స్వాంతముగూడజేయుచును । సతనమించుక

పాండవీకనన్నెంతయు బాధపెట్టెడిని! యేనుసహింప
గఁజాలవానినా! చెంతకురాకయుండునటు! చేయుము
మృక్కద భక్తవత్సలా॥ 27

చ॥ చదువుచు సచ్చరిత్రములు! శాంతివహించివిశుద్ధురా
లనై! మదిమలిసంబు బాపిఁకొని । మామకపాపరిపున్
సుభక్తియ్య । గదనుధరించిరూపడఁచి కైకొనిజ్ఞాన
ధనంబునుర్వినా! పదలదొలంచికీర్తిఁగను! బాటనుఁ
జూపుము భక్తవత్సలా॥ 73

చ॥ ప్రితిదినమందునావిధుల । వశ్యముగా నెరవేర్చి యా
త్మనా మృతమగునట్టికార్యములు । మానక చేయుచు
నుండివీచులన్! బతితులవారలన్వినక । పాపనశా
నుజనాళిఁగూడినీ! హితకథలాలకించుగుణ! మిచ్చిక్రప
నను భక్తవత్సలా॥ 74

చ॥ తటుకున మోహపాశముల! ధైర్యముతో నిరసించిత్తుంచి
నాకుటిలతనంహరించుకొని! కుండకకప్తమువచ్చు వేళలో
నటవివసించినన్మరిగ్న! హంబుననుండిననిన్ను నమ్మిఁ
ల్పుటకును పాయమేర్పడఁగ! జూపుము వేగమెభ॥ 75
ఎనయఁగనీక ధామృతము! నిష్ఠముతోగడుపారజాఱినే
॥ బనిఁగొనినద్గుణావళులు! పట్టుపడన్గలదారిబోవుచున్
ఘనచుగునంత రాత్మనుడి! కైవడిదాటఁగసంచరించుటే
మనమునఁగోరుచుండెదజు! మా సతతంబును భ॥ 76

ఉ॥ ఎన్నడునాశ్మశతులజ! యించిశుద్ధగుణంబుదాల్చి
నేదిన్నఁగమోదవారధిని! దేలుదునోతెలియంగజాల
నా! చిన్నతనంపుచేష్టలను! చిందరవందరగాఁగజేసి
సన్నిధిజోసంతసిలు! చందముదెల్పుము భ॥ 77

చ॥ అతులితధర్మమూర్తివయి! యంతటనిండినదేవదేవ
నా! గతియిఁగనీనగాకదయ! గాంచెడువారొకరుండ
బోరునే! వెతలుకలంచిచుట్టినను! భీతినివొందకనీనహా
యము! ద్ధతిగఁగడించిగెల్వగల! ధైర్యమునియ్యవెభ॥ 78

ఉ॥ ఉత్తములైనవారు సను, నొక్కపరినినుతించిపిల్వ! గా
నత్తటిజేరదీయుదని, యందురుగాననహర్నిశంబునీ!
పాత్తుఁనుగోరి యుండుగడు, పుణ్యల పక్షమునుండి
ఋద్ధిస! ద్వృత్తిని ద్రిప్పసందియమా, వేఱుగనున్నదె
భక్తవత్సలా॥ 79

ఉ॥ గ్రమ్మనవాసనత్రేయము! గాల్చితోదేకజవంబుతో!
యధార్థమ్ముగ, నీయసుగంధము, దామిలబొంద
దలంచి నేర్పుతో! నమ్మినశాస్త్రపండితులు, న్యాయ
పదంబున నీశ సీమహత్యమ్మును సంతరంగమున
బల్కురుగానరె భ॥ 80

ఉ॥ నీ నిజదాస బృందమున, నిల్వక పాపభయంబునేగు!
సుజ్ఞానధనంబుచెచ్చు పర సాధనమబ్బును హాయి
గలు! నే దేనిఁగలింపు గోధముహ రించునుసాక్షరి

శుద్ధినొందు, నీ ద్యావమహాత్యమెన్నగ మరాత్మ
లశక్తిమే భక్తవత్సలా॥ 81

ఉ॥ అపదనచ్చునప్పు సుగ్రు॥ హృద్ధి మునుంగును పోనవప్పు
డెంతేపగచేతశత్రులువ॥ ఇంప గదాకెడునప్పు వ్యా
ఘ్రముల్॥ యేపునమింగిబోవుశత్రు॥ నెవ్వరునిన్నది
నెంచిపిల్తునో॥ యాహ్రిజచెంగిటకదరిగి॥ యార్తి నడం
పవె భక్తవత్సలా॥ 82

ఉ॥ ఓజఃదేకరక్ష మహి॥ మోక్షతదేవ సభాతరంబు
లక॥ బూజితమాకవిశ్వముచు॥ భోమనఁజెచ్చినభాగ్య
వంతుడై॥ రాజునుమించియుండినది రంబుగ భర్త
ముజేసికీర్తితా॥ దేజమునొందు మన్నమతీ॥ దేనికి ని
కరుణాకటాక్షమే॥ బీజముగానికారణము॥ వేలుగను
న్నదె॥ భక్తవత్సలా॥ 83

చ॥ చదువులు నేర్చినీమతః॥ చారమునీమహానియశక్తి సం
పదలనువించుమాన్వతర॥ వారధినీమచునుండువారిదే
చదువనచ్చుదాజదువ॥ సాగియునుర్విషయేచ్ఛగల్గిన
ర్వదళితమానసుండమున॥ వానిదివిద్యయే భ॥ 84

చ॥ తపములుతీర్థయాత్రలుచు॥ దాసములునెయుపవా
సనాదులున్॥ జపములుయోగనిష్ఠలుచు॥ సర్వశ్రీతముల్
తగునగ్నిసోమాముల్॥ యెపుడొనరించినప్రసదానేమి
భవత్సదపద్మభక్తి॥ ట్టుపడినవానికన్నియునె॥ టుల్
సరితూగునె భ॥ 85

ఉ॥ ఓసుగుణాలవాలనిను, నొక్కనినూతగ నెంచి నెమ్మదిన్
 గోసనుబెంచురోసమును । దూలించియొక్కభయంబు
 లేకిస । దృఢసురమైః సూన్యతము । బల్కునునుడు
 జనుండెపోనిరా । యాసముగాదరించునుభ । వాంబుని
 దాసము భక్తపత్నలా॥ 86

ఉ॥ నాకొఱికిన్ని మేలులయి । నామదినీవొనరింపుచున్న నే
 నే కన లేక మూర్ఖమున । నిక్కముగీళ్లనుజెందినానుపు
 ణ్యైకరనుచిచ్చెల్లన । యంబువిమర్శన జేసినీతినిన్ ।
 జేకొనసూక్ష్మబుద్ధిదయ సేయుము వేగమె భ॥ 87

ఉ॥ మానినోదేవపూజలను । మారితినద్రవ్యతమాదరించు
 టల్ ! మానితిబుణ్యమూర్ఖములు । మానితిసజ్జనమైతి
 జేయను । జ్ఞానవిహీననైమనుజ । జన్మమువ్యర్థముజేసి
 కొంటిహా॥ సేనికముక్తి నొందుటెట్లు । నిక్కముగా
 భవి భక్తవత్సలా॥ 88

ఉ॥ తిప్పునొసర్చి బాలకుడు । దానినిదాచక వేగదండ్రితో
 జెప్పి కుమింప ముక్కుగతి । జెడ్డననుభవముజేసితొల్లి
 నే నిప్పుడునీనువాస్తవము । నెల్ల నెఱుంగవిప్పి చెప్పితిన్
 దప్పకతప్పుజేయనటు । దందన సేయవె భ॥ 89

ఉ॥ ఏమును నెట్టులున్న నిక । నిప్పుడునాపనిదీరువేళలో
 భామలగూకివ్యధమగు । పల్కులుపల్కకవాడితో

డనీ! నామమహాప్రభావములు । సంబుగసాటుచుభక్తి
హెచ్చియెం! తోమదియెందుశాంతిగనుదోవను
జూపుము భక్తవత్సలా॥ 90

ఉ॥ ఇట్టిదీనీస్వరూపమని! యెన్నడుజూడకయున్ననాకుగ
న్నట్టుచునీపుజ్జాపకము । వచ్చుచునుండుపునర్వమందు
నా! పుట్టపుసాధకంబగును!బుద్ధులనిచ్చితరింపజేయ
ని! నిట్టముదంబుతోడనుతియింపుచునుంటినిభ॥91

ఉ॥ నీదుయనుగ్రహంబుననే!నీపదచింతసేయుజ్ఞానమా!
తోగయమొందివర్ధిలుచు । మూఢతదూరముజేసె
నింకనా! కేదికొంతయీప్రితము! లెల్లఫలించెనుజ
న్మహావనం!బైదృఢమాపదంబుగనా!హదిగులేటికిభ॥92

ఉ॥ బాయక భక్తసంఘముల! బాధలబాపెడులోకపావ
నా! నీయెడభక్తిలేనిసర! నీచునిజన్మమువల్లకాటికే!
పోయిదహించివ్యర్థమగు । పొంచునెసార్థకమించుకై
ననా! ప్రియముతోడనేనునిను! ప్రార్థనజేసెద భ93॥

ఉ॥ తనయునియొక్కజేమమును । దండ్రితలంచిహితోప
దేశమున్ । జనువునజేసిపాడయిన । జాలభయంబును
జెప్పునట్లుగా! జెనటులపైవిపత్తులను । శిక్షగబంచిక
రంబునీదుయా । జ్ఞుడలదాల్చుధన్యునికి । సంతస
మిత్తుపు భక్తవత్సలా॥ 94

ఉ॥ విద్యలభించినదగువు । విత్తులనాటఁగఁ శాంతురాలనై ।
విద్యకులాభమే తెలిసి । విద్యమహాధనమంచు నెంచిన ।
ద్విద్యలనేర్చిహృద్గఁగన । వీధినిసీపాడఁగాంచిపూతమా ।
యుద్యమముల్ ఫలింపనిను నూహలమర్వను భ॥ 95

ఉ॥ నావిభుఁడు నైలుల్కఱియు । నాప్రియబంధువులాపుతెల్ల
రున్ । బావనచిత్తుతాచునిను । బ్రస్తుతిజేయుచునుండి
సర్వదా । యావలపాపదూకులను । యందఱువర్ధిలు
నట్లాసర్పఁగానీ వెయటంచునమ్మితిని నెప్పురమందునభ॥ 96

ఉ॥ నాదగుసంతతిఁ బ్రీయగు । ఇంబులుగల్గిచిరాయురు
న్నతుల్ । మేదినియెందుబొందికడు । మేలొనగూడ
నుఖాచిభక్తితో । నీదుచరిత్రముల్పదివి । నిసభజి
యింపుచుసజ్జనంబుపై । నాదరముంచి వన్నెగను ।
నట్టులుసాకుము భ॥ 97

ఉ॥ బాలముసేయబోకనను । జక్కగరక్షణజేసిసత్కృపా ।
లోలమదీయకృత్యముల । లోపములుండిన నెంచకుం
డనీ । పాలిటజేర్చుమీ సరవ । వారిగృహంబుననుదభ
వించిగూటాలకులాబ్ధిజొచ్చితిగ డంగిమహీస్థలిభ॥ 98

చ॥ భలిభలిభక్తితో వెలయు । భాగ్యులపాత్తులభింపఁజేసి
మం । గళకరమాభవత్పదయు । గంబులమొక్కఁగఁ
జ్జేయుమేనువి । పులికునునాకువీడుపుర ముఖ్యుల ।

కామమ శీతరామయా! ఖ్యులకు గుమారికన్ స్తుత
లు! కోరియొనఁబెడ భ॥ 99

ఉ॥ ఈశ్వరనీమహామహిమ । నెంతనినన్జనసేయుదాసనీ ।
విశ్వమనందుదీప్యకుగ । వెల్లుచుదీనుల మొట్టవించు
బల్ । శాశ్వతమైనమిత్రసుఖ । సంపదలెచ్చెడునిన్ను
గొల్తుకా, మేశ్వరిదాసురాలగను మోదయతోడనుభ॥ 100

చ॥ పలుకులువేయువేలనిను! బ్రస్తుతిచేయపరాకువచ్చునో!
కలుషవిదూరనిశ్చలత । గాంచునుపాయమెఱుగున
ట్లుగా, సుఖవగుమార్గము దెలుపు । సుబ్బసమోమవ
ధానిగార్ల కోడలిని స్వమస్కరించెద దాటాలుసవాకిభ॥ 101

చ॥ అకలుషచిత్తులై సవయులై హరివారి కులై పవిత్రులై
సుకృతులునై దయాధ్యులయి । సూర్యతవాదులునై
మదీయసం తుకిదగుపోషులై వెలిసి । తోడ్పడినట్టిసి
కాశరావుగారికి సతి నామనన్నెటుతరింపగ జసెదా
భక్తవత్సలా॥ 102

